

активи. Проведення успішної інвестиційної діяльності неможливе без стратегічного планування, що являє собою складний і трудомісткий процес, у якому необхідно враховувати безліч фактів, які впливають на прийняття рішення. З урахуванням розглянутих у статті правил та при збереженні послідовності розробки плану, підприємство може розробити такий стратегічний план здійснення інвестиційної діяльності, який забезпечить досягнення максимально позитивного ефекту в задані проміжки часу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адаменко А.П. Стратегічне планування інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Фінансовий простір*. 2013. № 3 (11). С. 125–129.
2. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: учеб. курс. 2-е изд., перераб. и доп. Киев : Эльга, Ника-Центр, 2007. 521 с.
3. Болдырев Д.С. Организация стратегического планирования инвестиционной деятельности как основного инструмента развития предприятия. *Инновации и инвестиции*. 2013. № 1(304). С. 32–43.
4. Скрипник Г.О., Гераймович В.Л. Інвестування. навч. посіб. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Компринт, 2015. 307 с.
5. Демчук Н.І. Стратегічне планування інвестиційної діяльності харчових підприємств. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2013. № 4. С. 75–78.
6. Кован С.Е. Теория антикризисного управления предприятием [под ред. А.Н. Ряховской]. Москва : КНОРУС, 2009. 160 с.

REFERENCES

1. Adamenko, A.P. (2013), “Strategic planning of investment activity of agricultural enterprises”, *Financial space*, no. 3 (11), pp. 125–129.
2. Blank, I.A. (2007), “Investment management”: stud. course, Elga Nika-Center, Kyiv, Ukraine.
3. Boldyrev, D.S. (2013), “Organization of strategic planning of investment activity as the main instrument of enterprise development”, *Innovations and investments*, no. 1 (304), pp. 32–43.
4. Skrypnyk, G.O. and Geraimovich, V.L. (2015), “Investing”. Tutorial. *National Unities of biological resources and natural resources of Ukraine*, Comprint, Kyiv, Ukraine.
5. Demchuk, N.I. (2013) “Strategic planning of investment activity of food businesses”, *Bulletin of the Poltava State Agrarian Academy*, no. 4, pp. 75–78.
6. Kovan, S.E. and Riakhovskoy, A.N. (2009), “Theory of anti-crisis management by the enterprise”, KNOROUS, Moscow, Russia.

УДК 338.45:330.123.7(477.64)

ОСНОВНИ ЗАСОБИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Череп О.Г., к.е.н., доцент, Синьоока Д.В.

Запорізький національний університет
Україна, 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66

daria19synioka@gmail.com

Одним із найважливіших факторів збільшення обсягу виробництва є наявність основних засобів, їх технічний стан і рівень забезпеченості, який безпосередньо впливає на техніко-економічні показники, зниження собівартості продукції і фінансовий результат фірми. Досліджено сутність, класифікацію проблеми використання та особливості основних засобів на промислових підприємствах Запорізької області. Опрацьовано дослідження та публікації вітчизняних авторів, у яких розглядається поняття основних засобів. Із праць дослідження виділено основні підходи до визначення сутності основних засобів промислових підприємств. Основні засоби – це засоби праці (будівлі, споруди, машини і механізми, інвентар, транспортні

засоби і т.д.) виробничого і невиробничого призначення. Охарактеризовано основні структури та складові основних засобів підприємств. Зазначено, що аналіз основних засобів – це основа для планування і прогнозування обсягів випуску, асортименту та якості продукції на підприємствах. На основі проведеного дослідження стверджується, що правильне визначення сутності основних засобів відіграє важливу роль для їх обліку і є необхідною ланкою розвитку підприємства. Запропоновано напрями розвитку для покращення стану підприємства: пошук інноваційних ідей для вдосконалення основних засобів, розроблення комплексу заходів для підвищення ефективності роботи підприємства, глибокий аналіз основних засобів на промисловому підприємстві Запорізької області ПАТ «Мотор Січ». Зазначено, що необхідним є вивчення основних засобів підприємства, оскільки, основні засоби безпосередньо впливають на собівартість продукції, ціноутворення, оподаткування майна організацій, трудомісткості, і в кінцевому підсумку на показники, що характеризують їхній фінансовий стан. Внесено пропозиції щодо підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві ПАТ «Мотор Січ». Перспективою подальших досліджень є характеристика діагностики основних засобів промислових підприємств задля забезпечення стабільної діяльності промислових підприємств.

Ключові слова: основні засоби, економічний стан підприємства, капітал, промислові підприємства, фінансова стійкість.

ОСНОВНЫЕ СРЕДСТВА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ ЗАПОРОЖСКОЙ ОБЛАСТИ И ТРУДНОСТИ ИХ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

Череп О.Г., к.э.н., доцент, Синеокая Д.В.

*Запорожский национальный университет
Украина, 69000, г. Запорожье, ул. Жуковского, 66*

Одним из важнейших факторов увеличения объема производства является наличие основных средств, их техническое состояние и уровень обеспеченности, который непосредственно влияет на технико-экономические показатели, снижение себестоимости продукции и финансовый результат компании. Исследована сущность, классификация проблемы использования и особенности основных средств на промышленных предприятиях Запорожской области. Обработаны исследования и публикации отечественных авторов, в которых рассматривается понятие основных средств. Из трудов исследования были выделены основные подходы к определению сущности основных средств промышленных предприятий. Основные средства – это средства труда (здания, сооружения, машины и механизмы, инвентарь, транспортные средства и т.д.) производственного и непроизводственного назначения. Охарактеризованы основные структуры и составляющие основных средств предприятий. Отмечено, что анализ основных средств – это основа для планирования и прогнозирования объемов выпуска, ассортимента и качества продукции на предприятиях. На основе проведенного исследования подтверждается, что правильное определение сущности основных средств играет важную роль для их учета и является необходимым звеном развития предприятия. Предложены направления развития для улучшения состояния предприятия: поиск инновационных идей для совершенствования основных средств, разработка комплекса мер по повышению эффективности работы предприятия, глубокий анализ основных средств на промышленном предприятии Запорожской области ПАО «Мотор Сич». Отмечено, что необходимо изучение основных средств предприятия, поскольку основные средства непосредственно влияют на себестоимость продукции, ценообразования, налогообложения имущества организаций, трудоемкости, и в конечном итоге на показатели, характеризующие их финансовое состояние. Внесены предложения по повышению эффективности использования основных средств ПАО «Мотор Сич». Перспективой дальнейших исследований является характеристика диагностики основных средств промышленных предприятий для обеспечения стабильной деятельности промышленных предприятий.

Ключевые слова: основные средства, экономическое положение предприятия, капитал, промышленные предприятия, финансовая устойчивость.

FIXED ASSETS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES OF ZAPORIZHZHYA AREA AND PROBLEM OF THEIR USE

Cherep O.G., PhD in Economics, associate professor, Synioka D.V.

*Zaporizhzhya National University
Ukraine, 69000, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 66*

One of the most important factors in the increase in production is the availability of fixed assets, their technical condition and level of security, which directly affects the technical and economic indicators, reducing the cost of production and financial results of the company. The essence, classification of the problem of use and features of fixed assets at industrial enterprises of Zaporizhzhya region is investigated. The researches and publications of domestic authors, in which the concept of fixed assets is considered, is worked out. From the research papers were highlighted the main approaches to the definition of the essence of fixed assets of industrial enterprises. Fixed assets are means of labor (buildings, structures, machines and mechanisms, inventory, vehicles, etc.) of production and non-production

purposes. The main structures and constituents of fixed assets of enterprises are characterized. It is noted that the analysis of fixed assets is the basis for planning and forecasting Volumes of production, assortment and quality of products at enterprises. On the basis of the research it was stated that the correct definition of the essence of fixed assets plays an important role for their accounting and is a necessary link in the development of the enterprise. The directions of development for improvement of the state of the enterprise are offered: search of innovative ideas for improvement of the basic means, development of a set of measures for increasing the efficiency of the enterprise, a deep analysis of fixed assets at the industrial enterprises of Zaporizhya region of Motor Sich PJSC. It is noted that it is necessary to study the basic assets of the enterprise, since fixed assets directly affect the cost of production, pricing, taxation of property organizations, labor intensity, and ultimately on indicators that characterize their financial condition. Proposals were made on increasing the efficiency of the use of fixed assets at the Motor Sich PJSC. The prospect of further research is the characteristic of diagnostics of the main assets of industrial enterprises in order to ensure the stable activity of industrial enterprises.

Key words: fixed assets, economic status of the enterprise, capital, industrial enterprises, financial stability.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

За сучасних умов розвитку промислових підприємств важливим показником стає стан основних засобів виробництва. Сьогодні наявні негативні тенденції погіршення фінансових результатів діяльності, зменшення конкурентних переваг підприємств на ринку, які безпосередньо є причиною стану та розвитку основних засобів. Реалізація методів удосконалення та розвитку основних засобів дозволить знизити негативні впливи на фінансовий стан зсередини та ззовні на підприємства, підвищити конкурентоспроможність, посилити адаптаційні можливості. Якісна діагностика поточного стану підприємства характеризує результати діяльності суб'єкта та дозволяє виявити можливі варіанти розвитку підприємства. Основні засоби – це основа для планування і прогнозування обсягів випуску продукції, асортименту та її якості. Основні засоби безпосередньо впливають на собівартість продукції, ціноутворення, оподаткування майна організацій, трудомісткості, і в кінцевому підсумку на показники, що характеризують їхній фінансовий стан, тому ця тема є актуальною для вивчення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання необхідності вивчення, характеристики та правильного визначення сутності основних засобів на промислових підприємствах відіграє важливу роль для їх обліку. Основним засобам присвячена велика кількість наукових праць. Однак у розумінні їхньої економічної природи серед бухгалтерів і економістів досі немає єдності поглядів. Вивченням цих проблем займалися такі класики вітчизняної та закордонної економічної науки як Т.А. Васильєва [13], Б.І. Валуєв [2], О.С. Грищенко [13], Л.П. Горлова [2], А.Ф. Гуменюк [15].

Необхідність проведеного дослідження пояснюється відсутністю єдиного підходу до визначення цього поняття.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає в дослідженні сутності основних засобів, характеристиці їх особливостей, аналізі тенденції використання, оновлення та фінансування основних засобів промислових підприємств на прикладі підприємства ПАТ «Мотор Січ» та внесення пропозицій щодо підвищення ефективності їх використання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У сучасних умовах є чимало підходів до визначення сутності основних засобів (табл. 1).

Поряд із поняттям «основні засоби» в економічній літературі використовується і поняття «основні фонди». Однак і тут думки авторів розходяться:

Деякі вчені вважають, що поняття «основні фонди» і «основні засоби» є синонімами і на практиці означають одне й те саме. Тому при відображенні поняття «основні засоби» в дужках вказується «основні фонди».

Отже, існує безліч достатньо деталізованих наукових підходів та точок зору на економічну природу і сутність основних засобів. Однак аналіз літературних джерел показав, що всі вони зводяться або до визначення основних коштів як сукупності матеріально-речових цінностей, що використовуються в діяльності організації тривалий час, або до розуміння основних засобів як грошових коштів, вкладених в основні фонди.

Таблиця 1 – Підходи до визначення сутності поняття основних засобів

№	Автори	Сутність
1.	С.М. Щадилова, Л. Кураков	основні засоби – це засоби праці (будівлі, споруди, машини і механізми, інвентар, транспортні засоби і т.д.) виробничого і невиробничого призначення.
2.	А. Азріліяна, Б. Ройзберг, Л. Лозовський, Є. Стародубцева	поняття основних засобів трактують як сукупність матеріально-речових цінностей, що використовуються як засоби праці і діють у натуральній формі протягом тривалого часу (понад один рік) як в сфері матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері. До основних засобів відносять землю, виробничі будівлі, споруди, машини і обладнання, прилади, інструменти, тобто фізичний капітал.
3.	В.Ф. Гарбузов	основні засоби – це грошові кошти, вкладені в наявні основні фонди.
4.	Т.А. Васильєва, Б.І. Валуєв, О.С. Грищенко.	основними засобами вважаються матеріальні активи, які купуються і тримаються підприємством з метою використання в процесі виробництва і реалізації продукції, для забезпечення реалізації товарів, надання послуг або для інших господарських цілей, відмінних від перепродажу. Вони мають термін корисної служби понад рік і беруть участь у процесі отримання доходів непрямим чином.

Примітка. Джерело: [1, с. 221; 2, с. 422; 3; 4, с. 102]

До основних засобів відноситься та частина виробничих фондів, яка бере участь у процесі виробництва тривалий час, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, а їх вартість переноситься на виготовлений продукт поступово, по частинах, у міру їх зносу [14].

Співвідношення окремих груп основних засобів (фондів) у їх загальному обсязі представляють видову (виробничу) структуру основних засобів (фондів). У зв'язку з цим серед факторів, що впливають на підвищення ефективності використання основних виробничих фондів, можна виділити рівень їхньої активної частини. На практиці основні виробничі фонди прийнято ділити на активну і пасивну частини. До активної частини основних виробничих фондів відносять ті засоби, які безпосередньо беруть участь у виробничому процесі (машини та обладнання, контрольно-вимірвальні прилади та ін.).

До пасивної частини основних засобів відносять ті засоби, які забезпечують нормальне функціонування виробничого процесу. У середньому по промисловості активна частина основних фондів становить близько 40%, а пасивна частина – 60% від усього складу основних фондів [13].

Найважливішими факторами, що впливають на структуру основних виробничих фондів, є: характер продукції, що випускається; обсяг випуску продукції; рівень автоматизації та механізації; спеціалізації і кооперування виробництва та ін.

Основні фонди підприємства поділяються на основні виробничі і основні невиробничі фонди. До основних виробничих фондів відносять засоби, які безпосередньо беруть участь у виробничому процесі (машини, обладнання, верстати та ін.) або створюють умови для виробничого процесу (виробничі будівлі, споруди, трубопроводи та ін.). До основних невиробничих фондів відносять житлові будинки, дитячі та інші об'єкти культурно-побутового призначення, які знаходяться на балансі підприємства. На відміну від виробничих фондів вони не беруть участі в процесі виробництва, але є важливим соціальним фактором стимулювання високопродуктивної праці всіх категорій персоналу підприємства. Незважаючи на те, що основні невиробничі фонди безпосередньо не впливають на обсяг виробництва, зростання продуктивності праці, постійне збільшення цих засобів нерозривно пов'язане з поліпшенням добробуту працівників підприємства та підвищенням матеріального і культурного рівня їхнього життя, що, врешті, позначається на результатах діяльності підприємства.

Відтворення основних засобів промислових підприємств відбувається за рахунок валових капітальних інвестицій, що спрямовуються на придбання, створення, відновлення та поліпшення основних засобів.

Найбільші обсяги капітальних інвестиційних вкладень у промисловості було зроблено у 2015 році, того ж року спостерігався найбільший приріст інвестицій у придбання раніше існуючих основних засобів (рис. 1).

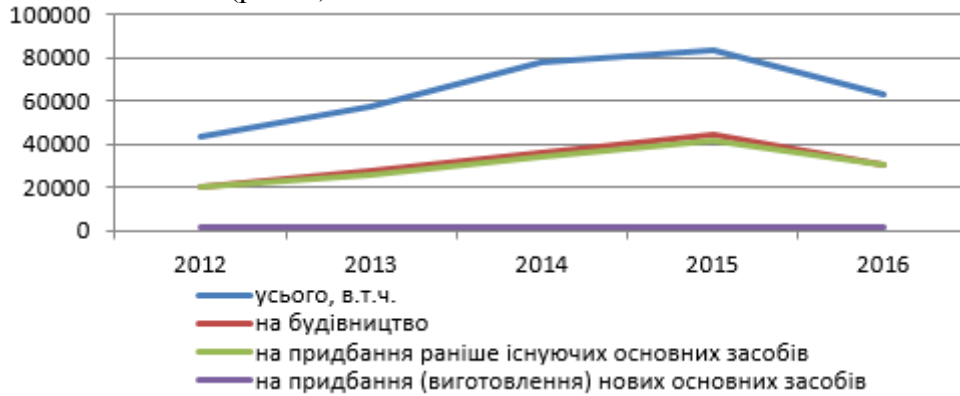

Рис. 1. Валові капітальні інвестиції в промисловість України, у 2012-2016 рр. (млн. грн.) [6].

У структурі валових капітальних інвестицій промислових підприємств найбільша частка припадає на інвестиції в будівництво та, крім того, вкладення спрямовуються в придбання (виготовлення) нових й раніше існуючих основних засобів.

ПАТ «Мотор Січ» – одне з провідних підприємств у світі з розробки, виробництва, ремонту та сервісного обслуговування авіаційних газотурбінних двигунів для літаків та вертольотів, а також промислових газотурбінних установок [8].

Ринки збуту продукції ПАТ «Мотор Січ» умовно поділяються за регіональною ознакою: далеке зарубіжжя, Росія, країни СНД і України.

ПАТ «Мотор Січ» приділяє велику увагу збереженню та розширенню ринків збуту в регіонах, де експлуатується авіатехніка з двигунами нашого виробництва. Велику допомогу в цьому підприємству надають представництва, розташовані в регіонах найбільш інтенсивної експлуатації наших двигунів: в Індії, Китаї, Алжирі, ОАЕ, Бангладеш, США та Бразилії.

На ПАТ "Мотор Січ" за період 2012-2014 рр., незважаючи на фінансову кризу, спостерігається тенденція до зростання обсягів реалізації продукції. Упродовж 2012-2014 рр. частка основних засобів виробничого призначення зростає з 89,1% до 93,16%. Вартість основних засобів виробничого призначення зростає більшими темпами, порівнянно зі зростанням основних засобів невиробничого призначення – рис. 2 та рис. 3.

Рис. 2. Динаміка основних засобів ПАТ "Мотор Січ" в 2012-2014 рр.

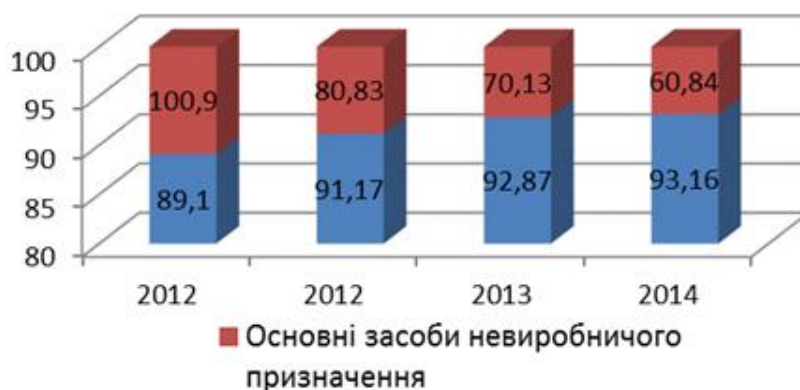

Рис. 3. Динаміка структури основних засобів ПАТ "Мотор Січ" в 2012-2014 рр.

На основі проведеного аналізу складу та структури основних засобів ПАТ "Мотор Січ" зроблено висновки:

- сума основних засобів підприємства у 2012 р. зросла на 495513 тис. грн., або 13,95%;
- сума основних засобів підприємства у 2013 р. зросла на 484106 тис. грн., або 11,96%;
- сума основних засобів підприємства у 2014 р. зросла на 689735 тис. грн., або 15,22%.

Аналітичні дані щодо коефіцієнта оновлення основних засобів ПАТ "Мотор Січ" наведено в табл. 2.

Цей коефіцієнт відображає інтенсивність оновлення (надходження) основних засобів у результаті введення в дію нових об'єктів, придбання або безкоштовного отримання їх від інших установ.

Таблиця 2 – Аналіз основних засобів ПАТ «Мотор Січ», на кінець 2014, 2015, 2016 рр.

Показники	2014	2015	2016	Зміни (+,-)
Вартість надходження основних засобів, тис.грн	467 388	821 132	1 008 313	540 925
Вартість основних засобів на кінець звітного періоду, тис.грн	2 524 853	3 313 588	1 249 754	-1 275 099
Коефіцієнт оновлення основних засобів, %	19	25	81	+62

Графічно зміни коефіцієнта оновлення основних засобів ПАТ "Мотор Січ" зображено на рис. 4.

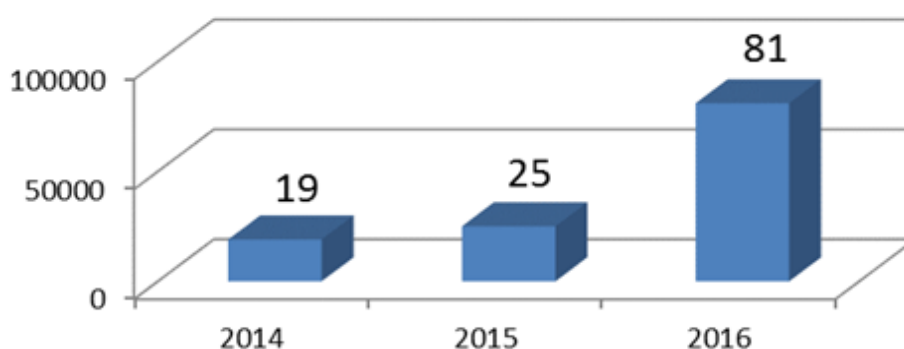

Рис. 4. Коефіцієнт оновлення основних засобів ПАТ "Мотор Січ"

За даними табл. 2. можна зробити висновок, що інтенсивність оновлення основних фондів ПАТ "Мотор Січ" зросла на 62%, що свідчить про суттєві інвестиційні зміни діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Сучасні умови вимагають від організацій раціонального використання наявних ресурсів і пошуку резервів підвищення ефективності функціонування. У зв'язку з цим необхідно

оцінювати власний потенціал і з максимальною вигодою використовувати можливості, що надаються зовнішнім середовищем.

Розглянувши різні підходи авторів до визначення поняття основних засобів, можна зробити висновок, що основні засоби – це активи, які беруть участь у процесі виробництва тривалий час, обслуговують велику кількість виробничих циклів і, поступово зношуючись у виробничому процесі, частинами переносять свою вартість на виготовлену продукцію, зберігаючи при цьому натуральну форму. Ця особливість основних засобів робить необхідним їх максимально ефективно використання.

Проведений аналіз основних засобів підприємства дозволяє зробити висновок, що на підприємстві є проблема зниження ефективності використання основних засобів.

Тому підприємству доцільно запропонувати такі заходи по підвищенню ефективності використання основних засобів:

- своєчасно оновлювати виробничі потужності, підтримуючи їх на оптимальному рівні;
- підвищити продуктивність встановленого обладнання;
- забезпечити зростання коефіцієнта змінності;
- більш ефективно використовувати потужності підприємства і робочого часу;
- здійснювати автоматизацію процесів, максимально відмовившись від ручної праці на користь машинної;
- якісне освоєння нових потужностей шляхом своєчасного підвищення кваліфікації кадрів, які обслуговують обладнання;
- скорочення вартості одиниці потужності як переозброєних, так і нововведених коштів.

Ці заходи дозволять більш ефективно використовувати основні засоби підприємства, що є одним із шляхів зниження собівартості, підвищення рентабельності продукції.

ПАТ «Мотор Січ» – одне з провідних підприємств у світі з розробки, виробництва, ремонту та сервісного обслуговування авіаційних газотурбінних двигунів для літаків та вертольотів, а також промислових газотурбінних установок.

Здійснено аналіз основних показників діяльності ПАТ "Мотор Січ", досліджено стан, структуру та динаміку груп основних засобів, проаналізовано показники руху груп основних засобів, проведено факторний аналіз ефективності використання основних засобів, досліджено особливості формування фінансових результатів як власного джерела відновлення основних засобів.

Використання і стан основних засобів є важливим аспектом аналітичної роботи, оскільки саме вони є матеріальним досягненням науково-технічного прогресу та найважливішою обставиною підвищення ефективності на виробництві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Урбан Н.М. Методика та організація оцінки активів підприємства в обліку та аудиті: дис. канд. екон. наук. Тернопіль, 2004. 215 с.
2. Валуєв Б.І., Л.П. Горлова, В.В. Муравская и др. Контроль в системе внутрипроизводственного хозрасчета. Москва : Финансы и статистика, 1987. 239 с.
3. Статистичний щорічник України за 2009 р. *Державний комітет статистики України*; під ред. О.Г. Осауленка. Київ, 2010. 566 с.
4. Статистичний щорічник України за 2014 р. *Державний комітет статистики України*; під ред. О.Г. Осауленка. Київ, 2015. 567 с.
5. Діяльність суб'єктів господарювання 2013 : зб. ст. / за ред. І.М. Жук. Київ : ДП "Інформаційно-аналітичне агентство", 2014. 448 с.

6. Діяльність підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності 2008: стат. зб. за ред. І.М. Жук. Київ : ДП “Інформаційно-аналітичне агентство”, 2009. 326 с.
7. Стратегія національної модернізації “Україна-2020”. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України : урядовий портал. URL: http://me.kmu.gov.ua/file/link/144790/file/Strategy_2020.doc. (дата звернення: 12.11.2017)
8. Оваденко В.О. Підвищення ефективності використання та відтворення основних виробничих фондів підприємства (за матеріалами підприємств сільськогосподарського машинобудування України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.06.01 “Економіка підприємства і організація виробництва” Київський нац. екон. ун-т. Київ, 2010. 19 с.
9. Чумаченко М.Г. Ще раз про амортизацію як важливе джерело інвестиційної діяльності підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит*, 2004. № 11. С. 13.
10. Шем'якіна Н.В. Амортизація основних засобів: проблеми та методи вирішення : монографія. Донецьк : Ін-т економіки пром-сті, 2009. 98 с.
11. Стадницький Ю., Саган Т. Амортизаційна політика в Україні: історія розвитку, існуючий стан та шляхи удосконалення. *Економіст : наук. журнал*, 2002. № 12. С. 34–38.
12. Старицький Т.М. Організаційно-економічні засади ефективного використання основних фондів. *Агроінком : наук. журнал*, 2004. № 9–10. С. 44–47.
13. Васильєва Т.А., Грищенко О.С. Проблема формування інвестиційних ресурсів підприємства в трансформаційній економіці. *Вісник Української академії банківської справи*. Суми : Інформаційно-видавничий відділ УАБС, 2005. № 2 (19). С. 86–89.
14. Чорна І.О. Ефективність використання виробничих фондів та розробка пропозицій щодо її поліпшення. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, 2009. № 2. С. 212–216.
15. Гуменюк А.Ф., Кругляк Б.С., Аудит основних засобів промислових підприємств: методичний аспект. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 7. С. 50–59.
16. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 264 с.

REFERENCES

1. Urban, N. (2004), “The methodology of the organization of activities in the field of audits”, Ternopil, Ukraine.
2. Valuyev, B. and Muravskaya, V. and Gorlova, L. (1987), “Control in the system of in-house self-financing”, Finances and Statistics, Moscow, Russia.
3. Osaulenka, O. (2010), “Statisticheskii shorichnik Ukraini for the year 2009”. *The State Statistics Committee of Ukraine*, 566 p.
4. Osaulenka, O. (2015), “Statistical Division of Ukraine for 2014 p.”, *The State Statistics Committee of Ukraine*. 567 p.
5. Zhuk, I. (2014), “Activities of economic entities 2013”, Informational and analytical agency, 448 p.
6. Zhuk, I. (2015), “Activities of enterprises-subjects of entrepreneurial activity 2014”, Information and Analytical Agency, 326 p.
7. “The strategy of national innovation “Ukraine-2020”, available at: http://me.kmu.gov.ua/file/link/144790/file/Strategy_2020.doc. (access November 12, 2017).
8. Ovadenko, V. (2009), “Improving the efficiency of using and reproducing the main production assets of the enterprise (based on materials from enterprises of agricultural machine-building of Ukraine)”, *Economics of enterprise and organization of production*, Kiev, Ukraine.
9. Chumachenko, M. (2004), “Once more about depreciation as an important source of investment activity of the enterprise”, *Accounting and auditing*, no. 11, 13 p.
10. Shemyakina, N. (2009), *Amortizatsiya osnovnih zasobiv: problemi ta metodi virishennya* [Depreciation of fixed assets: problems and methods of resolution: monograph], Institute of Economics of Industrialists, Donetsk, Ukraine.
11. Stadnitsky, Y. and Sagan T. (2002), “Amortization policy in Ukraine: history of development, current status and ways of improvement”, *Economist: sciences*. Magazine, no. 12, pp. 34–38.
12. Staritsky, T. (2004), “Organizational-economic principles of effective use of fixed assets”, *Agroinck: sciences*. Magazine, no. 9–10, pp. 44–47.

13. Vasiliev, T. and Grishchenko, O. (2005), "Problem of formation of investment resources of the enterprise in the transformational economy", *The Bulletin of the Ukrainian Academy of Banking, Information and Publishing Department, UABS, Sumy, Ukraine*, no. 2 (19), pp. 86–89.
14. Chorna, I. (2009), "Efficiency of use of production funds and development of proposals for its improvement, State and regions". *Economics and Business*, no. 2, pp. 212–216.
15. Gumenyuk, A. and Kruglyak, B. (2007), "Audit of fixed assets of industrial enterprises", methodical aspect, accounting and audit, no. 7, pp. 50–59.
16. Ivakhnenko, V. (2006), *Kurs ekonomichnogo analizu* [Course of Economic Analysis], Znannya, Kiev, Ukraine.

УДК 338.001.36

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ДІАГНОСТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМТВА

Шмиголь Н.М., д.е.н., професор, Кириленко Л.В., аспірант

*Запорізький національний університет
Україна, 69600, м. Запорозжя, вул. Жуковського, 66*

Sabrinalike1711@gmail.com, nadezdash@ua.fm

У статті досліджено теоретичні основи системи діагностики діяльності підприємства. Наведено основні фактори та проблеми, що впливають на економічний розвиток підприємств, особливо в сучасних умовах. Використання підходів діагностики діяльності підприємств досліджували та продовжують досліджувати багато науковців, при цьому найбільша увага приділяється визначенню природи та форм діагностики, її місцю в економічному аналізі, процедурам та методам діагностики. Але єдиної узгодженої думки щодо жодного з вище зазначених питань не існує. Наведено основні визначення поняття «діагностика», які використовують науковці. Зазначено, що система діагностики є невід'ємною складовою інформаційної системи управління підприємством. Зазначено ряд проблем практичного застосування діагностики як і будь-якого системного аналізу. Розкрито сутність діагностики економічного стану підприємства та визначено можливі напрями її проведення. Наведено комплекс аналітичних завдань, які вирішує економічна діагностика. Розглянуто основні підходи діагностики економічної діяльності підприємств у загальній системі управління підприємством. Пропонується для узагальнення комплексної економічної діагностики використовувати три основні етапи діагностики, в яких будуть охоплені основні методи проведення аналізу та подальшої діагностики підприємства. Запропоновано можливі напрями проведення діагностики економічного стану суб'єкта господарювання. Залежно від масштабів, цілей та напрямів здійснюваних перетворень, а також доступності інформації про окремі сфери діяльності підприємства, рекомендується проводити експрес-діагностику або детальну («повноцінну») діагностику підприємства. Представлено коротку характеристику методів діагностики. *Ключові слова: економічна діагностика, діагностика, процес діагностики, управлінські рішення, стратегія розвитку підприємства.*

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПОДХОДОВ К ДИАГНОСТИКЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Шмиголь Н.Н. д.э.н., профессор, Кириленко Л.В., аспирант

*Запорожский национальный университет
Украина, 69600, г. Запорожье, ул. Жуковского, 66*

В статье исследованы теоретические основы системы диагностики деятельности предприятия. Приведены основные факторы и проблемы, влияющие на экономическое развитие предприятий, особенно в современных условиях. Использование подходов диагностики деятельности предприятий исследовали и продолжают исследовать многие ученые, при этом наибольшее внимание уделяется определению природы и форм диагностики, ее месту в экономическом анализе, процедурам и методам диагностики. Но единой согласованной мысли ни по одному из указанных вопросов не существует. Приведены основные определения понятия «диагностика», которые используют ученые. Отмечается, что система диагностики является неотъемлемой составляющей информационной системы управления предприятием. Отмечен ряд проблем практического применения диагностики как и любого системного анализа. Раскрыта сущность диагностики экономического